

törvények, mint az ingójelzálogra, a szoros értelemben vett jelzálogjogra vonatkozó javaslatok, a közalkalmazotti státuszrendezés, stb., mind méltán nevezhetők a gazdasági életbe mélyen belevágó problémáknak. Mindezeket azonban talán felülmulja nem annyira horderejére és méreteire nézve, mint inkább annál a körülménynél fogva, hogy a háborús és inflációs gazdálkodásnak ez az egyetlen még mindig elintézetlen és nyugvópontonra nem került csökevénye: a valorizáció kérdése. A tervezett megoldásnak a magánosok tartozásaira való korlátozása és az állami tartozások teljes kikapcsolása, ismét csak megkerülése a tulajdonképpeni problémának, mert a két komplexum egymással szorosan összefügg és a magántartozások valorizációjának gyökeres megoldása ebben a formában vagy lehetetlen, vagy pedig igazságtalanságokra kell, hogy vezessen. A gazdasági életre nézve káros ennek a politikának a folytatása. Mindaddig, amíg ez a kérdés konzumálva nincsen, a gazdasági életben egy számottevő spekulációs momentum és egy népszerű demagóg jelszó él tovább. Bármilyen legyen is az elintézés — és kétségtelen, hogy annak anyagi lehetőségeinkhez mértnek kell lennie — mindnyajunk egyöntetű érdeke az, hogy ez a kérdés egyszer már véglegesen lekerüljön a napirendről. A karitatív valorizáció pedig nem megoldás, mert a ki nem elégitettek tömege, ha nem ma, hát 1—2 év múlva újra fel fogja vetni a kérdést és azért sem, mert tulkevéssé intézményes és tulságosan nagy mértékben érvényesül benne a közigazgatási szervek szerepe. Ugy a valorizáció kérdésének elintézésénél, mint pedig egész gazdasági törvényhozásunkban őszinte, egyértelmű és mellékgondolat nélküli törvényekre van szükségünk.

Dr. Sz. F.

Az automobil elterjedéséről rendkívül érdekes adatokat közöl a Statisztikai Szemle augusztusi száma. A világ autóállománya 1924 elején 18,200.000 darab volt és évi átlagos mintegy 3 milliós gyarapodással 1927 elejéig 27,600.000-ig emelkedett. Ehhez hozzászámítható még mintegy 2,000.000 motorkerékpár. Érdekes, hogy az összes gépjárművek kilenctized része a következő államokra esik:

Egyesült-Államok	22,272.000
Nagy-Britannia	1,653.000
Franciaország	1,046.000
Kanada	836.000
Németország	606.000

míg az öt világrész összes többi államai alig 10% felett osztozkodnak. Magyarország ugy az abszolút számok tekintetében, mint pedig a lakosság nagyságához viszonyítva, a legszegényebb államok sorában foglal helyet. 1927 elején 12.232 darab gépjárműnkkel csupán Jugoszláviát, Törökországot, Görögországot, Bulgáriát, Portugáliát és a lett, litván és estn államokat előztük meg, míg akár Csehszlovákia, akár Ausztria közel négyszerte nagyobb autóállományt tud kimutatni. Nem sokban tér el ettől a következő szemelvényes összeállítás sem, amely azt mutatja, hogy átlag hány lakosra esik egy gépjármű:

Németország	103	Franciaország	38
Ausztria	156	Nagy-Britannia	27
Csehszlovákia	316	Kanada	11
Magyarország	691	Egyesült-Államok	5

Ezek felett az adatok felett nem szabad csodálkoznunk. Egészen természetes, hogy a háború által még fokozott szegénységünk és aránylag erősen kifejtett vasuti közlekedésünk mellett az autóközlekedés fellendülésére még nem kerülhetett a sor. Ugy látszik, éppen most állunk egy rendkívül meredek fellendülés küszöbén. A

foló év során gyűjtött statisztikai adatok szerint gépjármű-állományunk az év első kilenc hónapja alatt 12.000-ról 16.000-re, tehát nem kevesebbel, mint 4000 járművel, azaz eddigi teljes állományunk kerekén 30%-ával emelkedett. Az autóközlekedés, autóipar és kereskedelem terén tehát gyökeres változások és egy eddig nem ismert méretű fellendülés előtt állunk.

Pénzügyi joggyakorlat.

A város (község) vállalatai önállóan és egymástól függetlenül alanyai a társulati adónak; a társulati adó tehát minden vállalat mérlege alapján külön-külön vetendő ki. (Közig. Biróság 15.519/1925. sz.)

Sz. rendezett tanácsu város községi üzemei, sz-i cég a kivetett társulati adót összegszerűség szempontjából nem teszi vitássá, csupán azt támadja meg, hogy a kivetés külön történet mindegyik üzem mérlege után és utalással arra, hogy ezek az üzemek mint Sz. rendezett tanácsu város Községi Üzemei vannak cégtörvényszékiileg bejegyezve, azt vitatja, hogy az összes üzemek együttesen alkotnak egy adóalanyt. A bíróság a panasznak helyet nem ad és megállapítja, hogy a város vállalatai önállóan és egymástól függetlenül alanyai a társulati adónak. Az 1922. évi XXIV. t.-c. 1. §-a első bekezdésének 4. pontja értelmében ugyanis társulati adót kötelesek fizetni az állam, a törvényhatóságok és a városok (községek) vállalatai. Ez a rendelkezés nem az államot, a törvényhatóságot vagy a várost (községet), hanem ezeknek vállalatait teszi az adó alanyaivá, s így kétségtelen, hogy az adót nem is a felsorolt közületek, mint jogi személyek terhére, hanem az egyes vállalatok terhére kell kivetni, amiből önként következik, hogy ennek a kivetésnek minden egyes üzemre önállóan kell történnie. Az a körülmény, hogy ezek az üzemek Sz. rendezett tanácsu város községi üzemei cég alatt együttesen vannak cégjegyezve, a kérdés eldöntésére befolyást nem gyakorol, mert az a körülmény, hogy valamely társulati adó alá eső vállalat miképpen van cégjegyezve, ebből a szempontból épp oly közömbös, mint közömbös volna az, ha ezek a vállalatok egyáltalában nem volnának cégjegyezve; de nem alkalmas ez arra sem, hogy ezek az egymástól független vállalatok akár egymásnak telepeinek legyenek tekinthetők. Végül közömbös a panaszos által felhozott az a körülmény is, hogy ezeknek a vállalatoknak vagyonkezelése részben együttesen történik, mert a panaszosnak módjában áll az, hogy a vagyonkezelést teljesen elkülönítse.

Ha a megelőző évi mérlegben is szereplő külföldi valutatartozás az előző évi koronaértékkel hozatott át, nem keletkezik adóköteles titkos tartalék annak folytán, hogy a magyar korona időközi emelkedése miatt ez a külföldi tartozás a mérlegkészítés idején már kisebb magyar korona összeget képviselt. (Közig. Biróság 16650/1926. sz.) Panaszos kifogásolja, hogy azt a 130.487.500 koronát, amellyel az 1,043.000 lei összegű tartozásának értéke az 1924/25. üzletév folyamán csökkent, a mérlegszerű nyereséghez hozzászámították. A kifogást a bíróság alaposnak találta. A vállalat a fent számjelzett összegű külföldi valutára szóló tartozását az 1923/1924. évi mérlegében az üzletév utolsó napján mutatkozó árfolyam szerint 459.316.000 koronában mutatta ki. A tartozás az 1923/24. üzletév végén is fennállott és a vállalat azt az 1924/25. évi mérlegébe változatlan lei- és változatlan koronaösszeggel